По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 35 (189). Львів, четвер 15. лютого 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Перемишль
Впр. о. Зубрицький А.
Чацкого 6.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеґрамів Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 7000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 9500 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 9500 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 300 мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 14. лютого 1923.

До трагічної смерти митроп. Юрія.

Небувалий в історії православної церкви факт: достойник цеї церкви накладає руку на свойого зверхника. Був. ректор духовної семінарії в Холмі, архимандрит о. Смарагд Валишенко трьома револьверовими стрілами кладе трупом митрополита Юрія, який дався зробити в руках польського правительства знаряддям до проведення справи унезалежнення православної церкви в Польщі від московського патріярхату.

Після доконаного вбийства о. Смарагд заявив, що зробив це на знак протесту.

Варшавський кореспондент „Руля" подає, що у Варшаві серед російської кольонії давно вже було відомо, що на митрополита Юрія плянується атентат.

Вбийство митрополита Юрія закінчує перший акт траґедії, яку переживає православна церква в зачеркнених в риському договорі границях Польщі.

Зразу після підписання риського договору Польща розпочала робити заходи, щоби прибрати до рук православну церкву.

Заходи польського правительства увінчалися першими успіхами щойно весною минулого року, коли до Варшави приїхав архиепископ Юрій і станув на чолі насаджуваного правительством Поніковского автокефального руху.

Серед православного духовенства були тоді два напрямки: один з архиеп. Юрієм на чолі, який обстоював автокефалію, а другий — противився проводженню в життя проекту автокефалії, виходячи зі становища, що по канонічним законам автокефалія допустима тільки там, де православне населення являється більшістю, а не меншістю, як це мається справа в Польщі.

Не дивлячись на це, що другий напрям був сильнійший, архиепископ Юрій, який опісля зробився варшавським митрополитом, скликав за ініціятивою польського правительства церковний собор, в якому взяли участь головним чином прихильники митр. Юрія. Цей собор д. 14. червня 1922 р. ухвалив по думці домагань польського правительства автокефалію православної церкви в Польщі.

По думці цеї ухвали найвищою інстанцією православної церкви в Польщі зробився синод епископів з митр. Юрієм на чолі.

Ухвала була услівна: Польське правительство мало виєднати визнання автокефалії з боку православних автокефальних церков, згідно з вимогами канонічного права (досі визнала тільки румунська церква!). І цю ухвалу підписало тільки трьох епископів: Крім Юрія — ще Діонизій (еп. волинський) і Александер (еп. пинсько-новгородський). Не визнали її: епископ гродненський — Володимир, виленський архиепископ — Елевтерій і епископ Пантелеймон. В опозиції станув опісля і епископ холмський — Сергій.

Польська преса після цеї ухвали розпливалася в похвалах на адресу державного розуму правительства Поніковского. „Rzeczpospolita" писала: „Стався історичний факт великої ваги для польської держави". І одночасно розпочалися переслідування епископів, які відмовилися визнати автокефалію.

Їх поусувано з заниманих місць: еп. Володимир виїхав за границю, еп. Панталеймона запроторено в Малицький монастир, еп. Сергія і архиеп. Елевтерія вислано за границю (останній тепер в Ковні). Осталися тільки прихильники митрополита Юрія.

Внутрішній розлам в православній церкві по цей бік риського кордону виявився револьверовими вистрілами. Траґічна смерть митроп. Юрія — це наглядний доказ, що в проведених в Ризі межах Польщі є ще одно огнище конфліктів, тим більше небезпечне, що воно має силу фанатизувати маси, не менше, як огнища національних конфліктів, з якими зрештою стоїть воно в близькому спорідненню. Наше становище до автокефалії православної церкви під Польщею зазначили ми в минулому році. Сьогодня можемо його тільки повторити і підчеркнути.

Автокефальність, самостійність церкви для кождої нації пожадана річ, одначе тільки в межах власної держави. Тоді церква стає чинником, що цю державу зміцнює. Автокефальність української церкви в межах чужої держави може принести тільки шкоду українській нації. Стаючи безсильною супроти чужої влади, вона стає рівночасно й безпомічною, бо ні звідки сподіватися помочи їй, тій церкві, що з сильним центром зірвала.

Як довго українська церква в Польщі матиме за собою опору — православна в петроградськім чи київськім патріярхаті, уніятська в римськім папстві, так довго чужі посягання на неї знаходитимуть стрим з боку. Не на руку цей стрим був для Польщі в давнину, не на руку він й тепер. Тому так скоро Польща поквапилася переперти автокефалію православної церкви.

Траґічна подія з 8. лютого ц. р. є показчиком, що в лоні православної Церкви випить, що боротьба між двома напрямками набірає острих форм.

* * *

Українська Парляментарна репрезентація Волині, Холмщини, Полісся й Підляшша — в справі санації церковних відносин.

Варшавський відділ аґенції „Русспрес" подає: „Українські парляментарні кола польського сойму й сенату були страшенно заскочені вбивством митрополита Юрія, яке явилось для них цілком неожиданим випадком. Що торкається цього вбивства, то українські парляментарні партії вважають його результатом загального післявоєнного упадку морального рівеня й того розкладу, котрий внесла у православну Церкву попередня політика. Українські делеґати являються в польському соймі представниками православного населення а тому й оборонцями церковних і релігійних інтересів цього православного населення. Вважаючи, що правила, які випрацював кол. міністер віроісповідань Поніковскі та які визначили стан православної Церкви в Польщі, є прикрими для церкви, українські посли задумували домагатися перегляду тих правил в напрямку збереження інтересів православного населення. Перед самим убийством митрополита Юрія готовились вони внести низку запитів і пропозицій у цій справі та схарактеризувати діяльність покійного митрополита. Вони внесли разом з білоруськими послами інтерпеляцію в справі насильного усунення архіепископа Елевферія та епископа Володимира з їхніх епархій. Українські посли думають, що небувалий факт убийства митрополита православним архімандритом є найкращим доказом на ненормальний стан Церкви та вірять, що єдиним виходом може бути перегляд становища, в якому опинилася Церква, маючи на увазі її справжні потреби та звільнення її з теперішних утисків".

Виступлення М. Лупкевича в Українського Соймового Клюбу.

На запитання нашого співробітника, що спонукало посла М. Лупкевича виступити з Клюбу, відповів він таке:

„Змусила мене до цього тактика нашої парляментарної репрезентації. Ми — в наших змаганнях захищати інтереси українського народу в Польщі — розмінюємося на феніґи. Інтерпелюємо, подаємо наглі внески: про відмикання українських церков, домагаємося звільнення увязнених наших епископів, бідкаємось про українізацію православної церкви ітд. ітд. Та чи з того починати? Чи це для нашого народу є найпотрібнійше?... Тернопільщина, Волинь, Полісся — були місцем завзятих боїв. Терен той був немов би широкими воротами, крізь які царат силкувався опертися о Карпати. Досить того, що Стоход є тепер відома на цілий світ річечка: вона знана широкому світови не менше, як Шампань та инші зруйновані провінції Франції. На пристоходському терені, на Поліссі, дарма — що вже маємо чотири роки по війні, там кілька соток сіл і дотепер у страшних румовищах... Колиб хто запитав, що саме вчинили наші посли, аби полекшити недолю українського люду, то можна відповісти — н і ч о г о.

Чи то при міністерських експозе, чи при инших окавіях-наґодах доводиться нам чувати, що польський уряд стоїть на підвалинах конституції та трактатів „покойових". Та річ у тім, що всі трактати (навіть версайльський, якому Польща мусить завдячувати своє іствування), коли йде мова про Українців, Жидів — для останніх навіть в очах ґен. Сікорского згаданий трактат є привілеєм, — вони, ті трактати, не застосовуються відповідно. Поминаючи вже версайльський трактат, згідно якому (§ 12) Польща без згоди Ради Союза Народів не може обмежувати наших прав, — зазначу, що й умова в Ризі, при укладанню якої Польща була в той час в ролі переможця, а нас громадян Волині й Полісся ніхто не питав у Ризі про нашу волю — проте й тая, подиктована самими Поляками умова, відносно нас Українців (те саме має місце й з Білорусинами) ніколи не дотримувалась. За змагання наші (згідно § 7 умови в Ризі) користатись рідною мовою в урядах та навіть в суді — пакують до вязниці!...

Всі члени української парляментарної репрезентації без сумніву є вірними синами свого народу. Що більше: ми є тяглова сила нашого люду в його недолі — немов би ті воли в ярмі. Вболіваючи про пославших нас, ми тремтимо — аби людям нашим не сталося чогось ще гіршого... А про всякого подяремного можна сказати словами святого письма: „віл знає ясла господаря свого".

На просьбу дати ширші інформації про Український Клюб, пос

Пр. 90/23/1. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник" число 28. (182) з дня 6. II. 1923. в артикулах під заголовками: 1) „Французька преса" в уступах між словами: а) „коментарем" а „L' Ere Nouvelle", б) „на Заході" а „Спід підкоеслити"; 2) „Англійська преса" в уступах між словами: а) „правительства" а „Се не є справа", б) „тяжкими закидами" а „Мр. Торнброч полагоджує", в) „пляну" а „становлять серіозну", г) „пролетаріят" а „Мр. Торнброч є очевидно", д) „приказувати йому" а „Мр. Торнброч і польський містить в собі ество злочину з § 65 а) зак. карн., узнав доконану в дни 6. лютого 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 процедури карної заказ дальшого роширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на грину до 400 Мк. — Львів, дня 7. лютого 1923

(Підпис нечиткий.)

тертя в ньому, які саме й спонукали М. Луцкевича виступити з Клюбу, — він відповів:

„Того вчинити не можу, хоч би вже — як бувший член тієї громади. Лише зазначу, що Українська Парляментарна Репрезентація — пересвідчившись, що обітниці польського уряду, позакулісового характеру, є лише голими обіцянками, вийде з сервілістично-компромісової стежечки й стане на ґрунт реальної боротьби за права свого поневоленого люду“.

Щож торкається опозиції з приводу поруки сойму за пляновану позичку маґістрату м. Львова в кволі 120,000.000 мп., то — крім мотивів, що були виголошені з соймової трибуни — вчинено це з огляду на ненормальне становище наших міських самоуправ. Досить того, що на Волині бурмістром міста Любомль був з номінації п. Ґвлецкі, колишній поліцай, який потім, прошпетившись на становиску „батька міста“ втікає в ліс й промишляє бандитизмом. І ось користаючи з тієї нагоди (порука за позичку м. Львова), М Луцкевич мав на увазі — добиватися приверне ння принципу виборчости до органів самоврядувань. Але останнього маршалок сойму, позбавляючи промовця слова, не дозволив висказати.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

ПРЕСА.

Вшехпольська гіпнова і дурійка.

Теперішній нач. редактор „Слов-а польск-ого“ п. Ст. Ґрабскі, так добре відомий нам з передвоєнних вуличних галабурд і творення боївок та з воєнної служби ґр. Бобрінскому і царській Росії, тепер знову сів на свого улюбленого коника і день-в-день напружує свою мозківницю, щоби загіпнотизувати польські „кресові“ гурти, а головно українське громадянство примарою — risum teneatis amici! — угоди з Польщею. П. Ґрабскі не наслідує тактично своїх журналістичних товаришів, не пускає сензаційного туману, не розкидує свистків, — ні, він корчить з себе всезнайка і рахується з брехливими сплетнями про „угоду“ — як про факт, що доконується.

Тактика польської преси є така, як військово-шпіонської централі в часі війни. З метою знеохотити військо свого противника, захитати його поставою, позбавити його довіря до свого проводу, внести розклад і деморалізацію, щоби скорше довести до розвалу — пускається в напружену атмосферу провокаційну, поголоску: мовляв — здавайтеся, бо ваші офіцири вас зрадили! Хто з нас не тямить таких „етичних“ прийомів з часів війни, а головно з часів польсько-української війни, коли польські літаки розкидали карточки: „Втікайте, покидайте фронт, бо ваші офіцири вас продали!“ Хто не памятає у нас тих провокацій, які ширено в українській армії, щоби зрушити фронт, хто не пригадує того, як виловлювано шпіонів в наших рядах, як нездарні осібняки таки з поміж схвоїх не вагалися поширювати паніку й обезсилювати відпорність і стійність народньої армії тими самими засобами, що й ворог. Вони за „panią matką“ гукали привселюдно з уданим обуренням: „Офіцери нас здрадили, старшини нас продали!“

Цеї тактики, яка нераз виходила на нашу шкоду, хопилися вороги, а з ними й наші розкладові елементи, щоби роздвоїти, розбити наш одноцілий національний фронт, щоби під ноги „врага і супостата“ кинути наш народ. І тут в цім змаганню нрегарко доповнюють себе обопільно наші найзавзатійші вороги і доморослі заулкові „політики“.

„Слово польске“ в останніх днях за підписом п. Ст. Ґрабского, котрий для своєї публіцистичної діяльности вибрав собі лиш дві теми: поборювання Українців і нищення Жидів, — виставило найтяжчого калібру гармати, щоби тільки запалити серед українського громадянства bellum omnium contra omnes. Пригляньмося коротенько статтям цього царського ступайки, а зрозуміємо, як вперто. всею силою пари йде на нас ворожа навала.

В статті „Угодові фікції“ п. Ґрабскі стає навіть на ґрунт „моральности“. Неморальною і без наслідку є політика гнету чужих національностей. Так само шкідливою є політика угод з чужими національностями. Про це переконалися Поляки на собі, бо ніяка угода не зєднала їх ніколи ані з Росією, ані з Прусами, ані з Австрією.

„Угодовці зискували для народу реальні користи. Ніколи одначе не обмежували наших національних змагань. З полекш і свобід ними одержаних користали перш усього напрямки виразної боротьби за незалежність. Вправді не можна порівнювати з польським народом, що посідає тисячлітню історію самостійної цивілізації і власного державного істнування, Русинів, котрих уся література зміститься в одній невеличкій кімнаті. Але одно є певне: нпр. через угоду з Бачинським не зникнуть прихильники Петрушевича, і концесії одержані Бачинським, визискає для ще сильнійшого свого розвитку український влам (?!), що змагає зовсім до відірвання східної „Малопольски“ від Річиполитої“.

Колиб український рух істнував лище в границях польської влади, то тоді можна би ще сподіватися, що шляхом угоди доведено би до втрати впливів ворожі Польщі українські ґрупи. Та з огляду на те, що українська аґітація має свої середовища в Чехословаччині й Росії, було би наївним думати, що той рух ослабне під впливом згоди з польським урядом. Такий спосіб полагоди справи довів би тільки до остаточного виділення Сх. Галичини з організму Річипосполитої.

„Бо хоч справді руське населення в своїй великій масі не має почуття національної самостійности і не відчуває потреби власного державного істнування, — то істнують ворожі Річипосполитій держави, котрі всіми способами будуть підсичувати українську аґітацію, що звертається проти Польщі“.

Найбільше лякає п. Ґрабского те, що яка-небудь „з нашого (себто польського) боку угода з Українцями“ буде негайно викликувати подібну угоду з боку Росії. Польський пакт з Петлюрою привів до того, що в Ризі Поляки мусіли признати Радянську Україну на рівні із Совітською Росією.

„Хто проєктує угоду з Українцями, той — коли хоч трохи є реальним політиком — мусить приготовитися на безнастанну конкуренцію з Росією о те, хто більше зуміє дати Українцям“ —

а біда в тім, що в тій ліцитації, як каже п. Ґрабскі — все Росія бере гору над Польщею. Супірництво з Росією за Україну не може добре скінчитися для Польщі. Тому найкраще

„стояти на ґрунті факту, а не доктрини. А фактом є, що сьогодня нема українського народу, а Українці є тільки одною з „русінських“ партій. Але з партією держава не заключує угоди. — Дорога, що веде до трівкого зєднання „східно-малопольських“ воєвідств з Рчп. є зовсім инша: скора і сильна експанзія польської культури і усталення в свідомости руського населення поваги польської державної влади“.

Цю свою думку, як насильно привязати Українців до польського

В. П.

За решіткою...

„Горе человіку от соблазни!“

Із біля сотні „саботажників“, „безсовісних аґітаторів“ і иншої антивиборчої бранжі, що у сірі листопадові дні загостила у замкові мури — лишилось нас всего сім чоловіка. Я, священик, і мої товариші-академіки, покутуємо вже четвертий місяць ізза наших антидержавних інклінацій. Найкращий час нидіємо тут.

Переколядували Різдво, перетанцювали мясниці, а то й постити прийдеться!... Та в постом буде труднійша справа, бо шановний комітет не хоче ніяк порозуміти примітивних умовин покути, контемпляції, аскези... Вишукується прямо всякі оказії, щоби нам запроторених, пригадати, що на світі нині сякий-такий празник. Усякі нюанси кулінарної штуки, від щиро українського борщу аж до найвибагливійших тортів та пампушків включно...

Живем тут, як царі! Словом „splendid isolation!“

А все завдяки нашим золочівським паням!...

І панночкам!...

— — — — — — — — —

Але до речі!

Мій щоденний прохід і розрада — це сіра, тюремна капличка, де читаю Службу Божу. В неділю і свята приходять сюди на богослуження всякі політичні і аполітичні вязні і так від трьох місяців виручую в душпастирськім обовязку місцевого о. сотрудника.

У празник Христового Різдва відважився я — вязень — сказати вязням коротку проповідь — желання. У відповідь на мої слова, понеслась із хворих грудей голодного горла — коляда — голосом непевним — прибитим — дрожачим... Хто тяжко — глухо застогнав, хто сльози проковтнув...

Прийшов й Новий Рік і знову хотілось мені промовити до цих нещасних моїх „парохіян“. Вониж ніколи майже не мають нагоди почути слова щирого, людяного! Про щастя говорив я їм, про це правдиве щастя — супокій, що його так обмаль на нашій землиці. І мимохіть звернулись очі у гору, якби там тільки його ялось шукати!...

Йордан!

„Нині відправимо торжественне богослуження і водосвяття“ — кажу до моїх товаришів, а вони в мить вчитувались в дяківські книги. По дорозі у каплицю стрічає мене тюремний урядник й, оглянувшись на вкруги, тихцем сказав мені в ухо: „Mam polecenie zwrócić ks. Doktorowi uwagę, by kazania nie mówił!“ Я відповів йому, склонивши голову на знак, що зрозумів приказ. Як на тюремні відносини, йорданське торжество відбулось достойно. Із свяченою водою відвідав я усі келії, із грудей моїх товаришів-дяків понеслась могутня йорданська пісня — кондак: „Явился єси днесь...“, а на крилах тієї пісні полинули наші думки ген далеко поза замкові мури до цих архаїчних керничних богомазів на львівському ринкові, а далі до нашої, рідньої, радехівської криниці...

Та заказ проповідання збентежив мене чимало! Чиж у моїх чисто богословських розумуваннях — (яж знав, де й перед ким говорю!) найдено які антидержавні моменти? Мій здогад не обманив мене!...

— — — — — — — — —

На малій печі у тюремній „вартівні“ я варив собі свій чай, коли поглянув і побачив у кутку малий гурток живо дебатуючих вязничних „дозорців“, наших добродушних Українців. — Поздоровили мене з пошаною.

— „Мої панове, скажіть, будь ласка, може відомо вам, чому заборонила мені ваша власть проповідати у каплиці?“

— „Єгомость“ — обізвавсь один — „скажу Вам правду, тільки не погнівайтесь, Ви не знаєте ще, як говорити казання в арешті!“

— ???

— „Кажуть“ — заговорив другий — „що Ви у проповіди зачіпаєте політику“.

— „Якжеж“ — відповідаю збентежений — виж, панове самі чули, чи я хотяй одним словом „зачіпив політику“, я про щастя проповідав і то тільки з релігійного боку, яж навіть не торкнувся приміром — наших „малопольських“ гараздів!!“

— „Гм“ — додав третій — „Єгомость думають, що вони Ваших думок не читають, і не знають, що Ви х-о-т-і-л-и сказати?!“

— „А! що я х-о-т-і-в сказати! Розумію!“

Die Gedanken sind zollfrei — подумав я — се мабуть й правдива теза, але в кождому случаю поза малопольськими межами! —

— — — — — — — — —

Прийшла неділя.

Зібраний до Служби Божої жду, як звичайно, моїх вірних. — Та їх нема — хвиля — дві — десять... Чомуж не приходять, таж проповідю їх вже соблазняти не буду!...

Я відправив Богослуження. У каплиці не було нікого, крім мого дяка-академіка і дванайцяти Апостолів, що вигідно розсілись по стінам, повним пороху і павутиння. —

— — — — — — — — —

Президія, як довідуюсь, зачала мені проповідати, а то й показуватись у каплиці підчас вязничного Богослуження!

— — — — — — — — —

Так покінчив я свої душпастирські обовязки в тюрмі і щойно тепер зрозумів, що нема у мене ніяких кваліфікацій на кресового тюремного капеляна.

державного воза, розвиває п. Ґрабскі у другій статті „Завдання уряду на окраїнах". Бо й якже-ж? На Волині й Полісю населення заявилося за бльоком національних меншостей, в Сх. Галичині Українці не брали участи у виборах.

„Ті невдачі польської виборчої акції на окраїнах є головною причиною, що уряд починає тепер угодові переговори з Жидами і Русинами".

Окраїнні відносини не є нормальні, але щоби їх вилічити, слід усунути причини лиха, а не зовнішні прояви. Населення перш усього повинноси відзвичаювати від того, що польська влада є лиш тимчасовою. Слід піднести польський двір і польський костьол. В Сх. Галичині треба брати рекрута, не привертати до урядів „найзавзятійших ґайдамаків", не треба просити союзні держави о признання прав над Сх. Галичиною, бо тим тільки вказується що приналежність цього краю до Польщі є під знаком запиту. На окраїнах треба усунути кепську державну адміністрацію, не треба думати про ніяку політику в користь національностей, а тільки „rządzić", запевнюючи опіку льояльним горожанам Польщі і караючи суворо виступи проти польської влади.

„Всяке політикування з Русинами чи Білорусинами або буде огірчувати те населення проти Польщі, або — спутувати натуральну експанзію польської цивілізації".

Провокаційно-розкладовою темою угодовости займається п. Ґрабскі і в статті „Відкриті карти", виступаючи проти погляду людовців, який узмістовлюється в тім, щоби соймового будинку у Львові не віддавати університетови, а властиво польським університетським професорам на приватні помешкання, але щоби там створити якийсь спільний самоуправний орган для трьох воєвідств „східної Малопольскі".

Д-р Ґрабскі підозріває тут якийсь підступ:

„В світлі його (того погляду людовців) набирають конкретних форм подавані від кількох тижнів зближеними до ген. Сікорского щоденниками на разі дискретні нотатки про угодові переговори уряду з Українцями, найперше з Бачинським, а опісля і з Петрушевичем".

Дальше йдуть побоювання п. Ґрабского, що такий погляд людовців веде до нічого иншого лиш до „територіяльної автономії" Східної Галичини.

І ще в двох статтях („О політику сили без насильства" та „Недопустимі помисли") п. Ґрабскі крутиться у вирубаній собою полонці, себ-то хоче вмовити в свою суспільність, що „йде угода", проти чого мусить боротися польська „кресова" бюрократія, а тим самим хоче загіпнотизувати українське громадянство примарою тієї „угоди" та пхнути його в неперебірчиву боротьбу, щоби тим скорше і тим лекше здійснити політику остаточного окайданення українського народу.

Також богобойна „Ржечпосполіта" не може спокійно спати через... „угоду". Якийсь кс. Франціщек Блотніцкі в статті „Угода з Русинами" капошиться в тім угодовім болоті. Поголоски про „угоду" викликують неспокій серед „кресового" польського населення. В теперішній хвилі нема умов до „угоди". Не знати, з ким переговорювати, бо українське населення в межах Річипосполитої не витворило спільної політичної думки ані спільного національного представництва. В Сх. Галичині є аж чотири українські політичні середовища з відмінними кличами і тенденціями, а саме: непримиримі і консеквентні вороги польскости, кермовані еміґрацією, — група д-ра Бачинського, „хлібороби" Ількова і москвофіли.

Політики, кермовані еміґрацією, з о. Куницьким (?!) на чолі, бажають лиш боротьби на життя і смерть.

„Група п. Бачинського бажала би хвилево якоїсь угоди за ціну дуже значних уступок з боку Польщі, ту угоду розуміють вони одначе як хвилеве завішення збруї, котре уможливить Українцям дещо відітхнути і зачерпнути нових сил до дальшої боротьби; угода з тою ґрупою була би тільки грубою політичною помилкою, котра пімстилася би на нас пізнійше. Найщирійше ставлять квестію хлібороби, але в о н и я в л я ю т ь с я н о в и м з я в и щ е м і щ е н е п о с і д а ю т ь з н а ч н і й ш и х в п л и в і в в у к р а ї н с ь к і м г р о м а д я н с т в і".

Польський уряд рахується з цею „ґрупою" менше, як треба. Москвофіли були би схильні до угоди, але це не лежить в інтересі Польщі на дальшу мету. Тому угоду треба робити лише з „хлібоїдами". Зрештою, нема чим журитися. Українське населення й так сповнює свої обовязки. Тому

„замісць паперової угоди даймо „кресам" тверду і справедливу адміністрацію, займімся угрунтуванням ладу і добробуту, а згода між нами і українським народом буде рости. Трактування „кресів„ як інтеґральної, але вимагаючої спеціяльної опіки, частини польської держави дасть кращі висліди і певнійший спокій, як штучні угоди, котрі справді привели би „креси" до стану безнастанного неспокою".

Ось так зясували ми здебільшого становище польської шовіністично-імперіялістичної, а заразом і гакатистичної преси не так до „угоди", про котру в нас ніхто не думає, але до українського народу, до його істнування. З цеї суматохи, крику польської преси, метушні й відгомону в світі, що — мовляв — думається чи говориться про якусь угоду, родиться нездорова гіпноза, ослаблюється непохитна відпорність слабших одиниць, а в світі може зродитися підозріння, що український народ зрезиґнував із своїх насущних прав та відложив на иншу хвилю свої невідкличні змагання. В світлі цих голосів і цеї втіхи польської преси ми як слід зрозуміємо страшну злочинність тих, що в своїй ненаситній особистій пімсті пустили в курс ці ганебні видумки, та тим чином створили жировище для польської преси.

Вже на вступі схарактеризували ми тактику польської преси. Не думаємо вдаватися в розгляд маячень вшехпольської преси, а ствердимо тільки одно: Даремне панове Ґрабскі і Блотніцкі сушать собі голови над „угодою", даремне непокоять себе і лякають своїх однодумців.

за своє державне самовизначення український народ, а головно українські селянські маси (про котрі п. Ґрабскі каже, що вони не мають почуття національної самостійности і потреби власного державного істнування), понесли великі жертви.

Нехай Ґрабскі і тов. говорять собі що хочуть, нехай обманюють себе і своїх конналів, український народ ані кроком не зійде з обраного шляху, а про це була вже хіба нагода переконатися.

Байдуже нам, що п. Ґрабскі думає про українську літературу, котрої він не знає, а котра є третьою з ряду славянською літературою, на всякий випадок більшою й цінніншою, як чеська і сербська. Думаємо одначе, що колиб польську літературу порівняти нпр. з французькою, то вона скорше змістилась би в одній кімнаті, як українська у відношенню до польської.

І ще одно: п. Ґрабскі радить своїм однодумцям завязати собі очі, затулити вуха і безвпинно твердити, що українського народу нема. Воля ваша, панове! Ви нераз грали ролю блазнів, то ніхто не подивується, що її будете продовжувати. Цікаво тільки, чому ще й п. Ґрабскі весь час воює з Українцями, коли їх нема! Чи це не божевілля?

Українське громадянство повинно обвести себе китайським муром та не допустити в свій національний організм так щедро застрикуваної отруї гіпнози і дурійки. Треба тільки зєднатися в повному довірю біля свого проводу в краю, що мужно ставив опір всім ворожим затіям, а побіда буде за нами.

М. Ч.

З Волині.

Польонізують дітей.

В Ковельському повіті є шість притулків для сиріт. З них пять є польські й українських дітей в них виховують на Поляків. Щоби це лекше здійснити, дітей більш відпорної вдачі висилають до Познані, а на їх місце спроваджують дітей мазурів.

В м. Мільцях польська влада загарбала під такий притулок великий двоповерховий будинок православного монастиря. Православне духовенство туди не пускають. Виховання дітей провадиться в чисто польському дусі.

На весь повіт є тільки один український притулок, який вже третій рік удержується коштами ковельської „Просвіти".

Велика Україна.

Музичне і культурне життя в Полтаві.

(Уривок з листа).

Музичне життя ривзивається тут гарнійше чим у нас (в Галичині). Є тут два українські хори, якими проводять гарні діріґенти. Один з них Галичанин В., — він провадить хор Інститута Народньої Освіти і провадить його артистично. Співає цілу низку народних пісень, яких у нас ніхто з роду не чув, між иншими в дуже ладній гармонізації Леонтовича. Цікаві також нові революційні пісні, слова Тичини, муз. Верховинця. Другий хор се національний, автокефальний, також гарно ведений. Слухаєш його і, стидно робиться за наші „Бояни". Крім того є українська драма, слаба, та російська опера, трохи краща. Істнує також музична школа.

Бандитизм на Волині.

Біженці з совітської Волині переказують, що там сієї зими дуже розвинувся розбійницький бандитизм. З наступленням темноти по дорогам не можна їздити — озброєні розбійники нападають на подорожніх, грабують й вбивають їх. Особливо поширені випадки нападів в тих місцевостях, де перебувають червоноармейські частини. Червоноармійці, яких харчують і вдягають тепер погано, часто виступають в ролі учасників і орґанізаторів розбійницьких ватах. Селянське населення страшенно озлоблене проти бандитів. По селах орґанізуються облави проти бандитів й розправляються з бандитами, яких зловлять, в дуже жорстокий спосіб. В одному селі під Звяилем селяне піймали двох червоноармійців, які вбили і ограбували одного селянина. Червоноармійців привели на млин, де їх катували, підпалюючи їм пятки на огні. Потім обох грабіжників поклали живими до печі. Представники сільського совіту не тільки не перешкаджали самосуду, а навпаки санкціонували його своєю присутністю.

Становище металюрґічної промисловости.

Металюрґічний трест „Югосталь", який обєднує найбільші металюрґічні підприємства на Україні, сповістив український совнархоз, що починаючи з 15. марта роботи на українських металюрґічних заводах мусять бути скорочені на 75 відсотків. Коли тресту вдасться одержати необхідні засоби, технічний персонал й сировину, то він має на увазі з кінця лютого приступити до виконання термінових замовлень військового комісаріяту й комісаріяту шляхів.

Аґрарна реформа в Румунії.

Революційний пілем, який після війни захопив цілий ряд держав Східної Центральної Европи поставив на порядок денний справи земельної реформи не тільки в тих державах, в яких відбулась революція, але так само і в тих, які вона минула. До цих останніх належить Румунія.

Румунія в своєму аграрному устроєві являється країною різких соціяльних суперечностей. В ній в першому десятьрічці XX віку 48 прц. всієї землі належало 5000 поміщицьких родин, в той час, як 928 000 селянських родин, себто 95 прц. всієї селянської людности володіло тільки 40 прц. землі. Важкий економічний стан селянства був причиною того, що в Румунії на оден раз викликали серіозні аграрні заворушення, особливо великі були заворушення 1907 року.

Аграрна реформа в Румунії переведена рядом законодавчих актів виданих в 1918—1921 роках. На підставі цих актів в межах давної Румунії підлягають відчуженню на основі викупу землі, власники яких постійно мешкають за кордоном або десять років з ряду винаймають її у аренду. Максімум землі, що лишається у власника, не може бути висша 500 гектарів; мінімум, який не підлягає відчуженню, виносить 100 гектарів. Ціну вивлащеної

землі в характері останньої інстанції встановлює суд, але вона не може бути висша арендної платні в періоді 1917—22 року, помножені на 40. Викуп вивлащуваної землі переводиться 5 прц. державною рентою, при чому держава бере на себе виплату половини ціни. На підставі цих законів з 1919 до кінця 1922 року вивлаcнено й передано у володіння селянства 27,888.086 гектарів землі. Число дрібних земельних власників, які мають від 3908 гектарів, зросло до 650.000. Частина землі, яка лишилась в посіданні великих власників, тепер складає лише 1027000, гектарів.

В Бесарабії максимум приватного землеволодіння зафіксований в розмірі на 500 гект., як в давній Румунії, а в розмірі лише 100 гект. Виняток так само, як й в давній Румунії складають садки і виноградники, які переходять у власність держави. На підставі цієї реформи до рук селянства в Бесарабії перейшло 1,203.101 гект.. які перейшли приблизно до 360.000 селян. В руках великих власників в Бесарабії лишилось тепер лише 310.000 гект.

Гірші результати дала земельна реформа в Трансільванії, де завдяки меншому земельному запасу площа землеволодних збільшилась лише приблизно у половини селян, які відчували в ній потребу. Уряд розглядає зараз питання про можливість переселення селян з Трансільванії до давної Румунії і Бесарабії.

В Буковині максимум приватного землеволодіння встановлений в розмірах 100—250 гект. залежно від місцевих умов. Тепер там в руках приватних землевласників лишилось лише 30.000 гектарів, а 490.000 гект. перейшло до рук селянства.

Офіціяльні румунські дописі уважають, що при теперішній стадії розвязання земельної справи вона вже втратила свою давню гостроту й небезпечність.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. екл. ин. 40.000.

Похід Франції на Німеччину.

Положення з Рурщині.

Положення в Рурщині не змінене. Окупаційна влада заборонила вивіз металевих виробів до Німеччини. Страйк ліквідується.

Транспорти вугля.

З Дісельсдорфу вивезено до Франції 7 потягів вугля, з Есену 9 потягів. Частина вугля призначена для Бельгії.

Страйк.

Почтові урядники в Дуісбургу проголосили страйк.

Звільнення від окупації.

Французи звільнили від окупації міста Ванне, Герне і Гельзенкірхе.

Нова Французька нота.

Французький уряд вислав до Німеччини нову ноту з протестом проти підбурювання населення Рурщини до страйку.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Після льозанської конференції.

В Смирні.

Кемаль паша прибув до Смирни. В місті панує спокій.

Лист льорда Керзона.

Льорд Керзон вислав до Ісмеда паші письмо, удержане в приязному і сердечному тоні, з прозьбою відновити переговори і підписати мировий договір.

Справа коаліційної фльоти.

Англійська преса доносить, що турецький уряд по довшій надумі згодиться залишити коаліційну фльоту в Смирні, зважючи, що виступ проти коаліції не приспішить розвязання конфліктy, а навпаки утруднить ситуацію.

Переговори.

„Chicago Tribune“ пише, що ангорський уряд веде потайки переговори з союзними державами в справі мирового договору. Мир мав би бути заключений в Константинополі.

З польських справ

Польські партії про закордонну політику Польщі. — За ебілювання уст непольських представництв.

За засіданню сойму дня 12. ц. м. відбулася дискусія над експозе міністра закордонних справ, до якої допущені були лише представники польських партій. Оця дискусія в зайвий раз доказує, що відношення всіх польських партій до зовнішних завдань Польщі, а з окрема до справи її границь є цілком однозгідна.

Перший промовляв пос. Домбскі (П. С. Л. Пяст). Брак означення східних границь є справою, на яку слід звернути найбільшу увагу. До справ першорядної ваги для Польщі належить теж питання Клайпеди. Що-до німецько-російського трактату в Рапальо, то Европа недоцінює його, а для Польщі він означає небезпеку істнування. Промовець пропонує ось яку резолюцію: „Риський договір із дня 18. марта 1921. року дефінітивно означив кордони між Польщею, Росією, Україною й Білорусю. Справу приналежности Виленщини до Річипосполитої вже вирішила воля місцевого населення. Тому, що брак формального полагодження справи цих границь союзними державами, дає ворожим для мира й заключених договорів елементам можливість викликувати заколоти, сойм є цього погляду, що усунення сумнівів що до цієї справи є необхідною політичною й господарською конечністю та підставним постулятом загального мира. — Стоючи на становиску, що Клайпеда має першорядне значіння для господарських і політичних інтересів Польщі, сойм взиває уряд до як найенергійнішої акції в цьому напрямі, щоби для Польщі були загарантовані права, які би справді дали Польщі можливість користуватися клайпедською пристанею“.

Пос. Корфанти (Х. Д.) заявив, що експозе мін. Скшинського не вдоволило партії промовця.

Пос. Перль (П. П. С.) жадав міжнародного признання границь Польщі. Сойм повинен зажадати від великих держав, щоби вони санкціонували східні кордони Річипосполитої.

Пос. Мариян Сейда (З. Л. Н.) полемізував з міністром, наче би то загальні принціпи польської політики не могли змінятися разом із змінами урядів і осіб. Польща в дан. скала сем ст. в е не тому, що абішувала вічний союз великим державам, а тому, що переконала їх, що відродження Польщі лежить в інтересі цих держав. Самостійне розвязання справ, хочби й зі зброєю в руках не мусить бути імперіялізмом, а це, що міністер назвав демократією в міжнародній політиці, веде до результатів найбільше суперечних з засадами демократії, з волею заінтересованого населення.

Після цієї промови, у якій п. Сейда так виразно поставив теорію „доконаних фактів“, пос. Строньскі (клюб хшесціяньсько-народови) заявив цитуючи ряд дат і фактів, що справу устаління східних кордонів полагоджено по думці 87 арт. Сан.-Жерменського договору. Щодо Східної Галичини, то 87. і 91. арт. залишають великим державам остаточне полагодження границь земель, які давнійше входили в склад Австро Угорщини. Наради в цій справі в листопаді й грудні 1919 р. не дали ніякого висліду й не покінчилися ніяким правним актом. Щоодначе те ж справа Галичини увійшла в доручення великих держав з дня 11. липня 1920 р., щоби Польща безпосередно з совітами полагодила спірні справи, на це вказує пропозиція, щоби при перемирію признати в Галичині цю лінію, на якій задержалися війська в хвилі підписання перемиря. З тою хвилею, коли в липні великі держави дали Польщі вільну руку в переговорах з Росією, вони те-ж випустили з рук право вмішуватися в спірні питання. Коли би Галичина була тоді перейшла в руки совітів, то як великі держави змогли би виконати на ній свої права? Як що отже ці права не були застережені відносно совітів, то не можна їх те-ж застерігати відносно Польщі. Зрештою 91 арт. залишає за великими державами право рішення долі всіх земель був. Австрії. Не лише Львів, але й Краків чекали на виконання цього права. 87 і 91 арт були тимчасовими на 1919 рік. З того часу минуло вже 4 роки, отже ці тимчасові постанови вже перестаріли. Сойм узглядняв зобовязання щодо Галичини, впроваджуючи 6. вересня 1922 р. окрему автономію для 3 її воєвідств. Далі промовець говорить про виленську справу. Результатом голосування населення був акт злуки з 8. січня 1922 р. З того часу положення цілком правильне. Застереження 87 арт. отже впали. Мін. Скімунт вже перед виїздом до Генуї жадав узглядненя границь уже закріплених. Цю справу мав порушити Льойд Джордж у Генуї, але проти польських домагань. Потім повинна була нею займитися Рада Амбасадорів Мін. Скірмунт зложив про це звіт перед соймом 30. мая 1922 р. але швидко прийшла кабінетна кріза і справа проволіклася. Тепер слід її ще раз поставити. Що до Клайпеди, то польська делєгація в свойм часі домагалася, щоб її відлучено від Прусії і щоби забезпечити до неї права Литви й Польщі.

Після того повідомив маршалок, що поставлено формальне внесення на перервання дискусії. Внесення принято. На лавах не польських представництв, яким отак не дано змоги заявитися, озвалися протести й оклики. Потім Україні і Білорусини покинули на знак протесту соймову салю. Без уваги на те маршалок поставив під голосування резолюцію п. Домбского, яку принято. Після того маршалок замкнув засідання.

Вітос побить „інтеліс“ із правицею

В соймових кульоарах розійшлися чутки, що Вітос уже порозумівся з правицею через її провідника Корфантого в справі повалення кабінету. Вітос хоче стати премієром у новім кабінеті, хоч Корфанти теж має охоту стати на цей пост. Говорять, що ген. Сікорскі лишився-б міністром внутрішніх справ. Міністром закордонних справ став би посол Домбскі. В клюбі людовців „Пяст“ є сильна опозиція проти самовільних переговорів Вітоса.

В звязку з цими поголосками набирають важного значіння випадки в скарбово буджетовій комісії сенату. Підчас дискусії над експозе міністра закордонних справ рівночасно відбувалася в цій комісії дискусія над недавно ухваленою буджетовою провізорією Цю ухвалу соймy сенатська комісія відкинула 8 голосами проти 7, що викликало велике враження в соймі. Негайно одначе зібралися Корфанти, Гломбіньскі й Дубанович і після наради видали наказ своїм сторонникам зі сенатської комісії, щоб уневажнили тільки-до приняте рішення. Оцей крок провідників правиці означав би, що вони вже не вважають за потрібне всіми способами утрудняти положення теперішного кабінету, бо все одно він повинен уступити перед новим центро-правим, для якого вигідно булоб застати вже ухвалену буджетову провізорію.

Кольонізація.

Соймова земельна комісія обговорювала справу нового кредиту на кольонізацію в висоті 50 міліярдів мп.

Золотий мірник для кредиту.

„Газета Варшавска“ доносить, що в міністерстві скарбу вже закінчується підготовні праці над впровадженням золотого мірника в кредиті. Він буде впроваджений в найблизшому часі. Полягатиме на тому, що державні кредитові інституції даватимуть позички лише в польських золотих по курсі, який визначатиме міністерство скарбу і прийматимуть сплати довгів лише в таких самих золотих. Частинно впроваджується золотий мірник теж до дисконта векслів.

„Курєр Червони“ доносить, що Почтова Щадниця Каса отвирає 15. ц. м. речинцевий рахунок в злотих польських. Вкладки на біжучий рахунок і виплати з нього обчислювані будуть в польських марках по такому курсі злотого, який буде що дня означуваний Касою.

Нагле внесення на скликання православного церковного собору.

Посли української й білоруської фракції внесли 10. ц. м. ось яке нагле внесення:

„8. ц. м. поповнено в Варшаві кровавий учинок, нечуваний в історії православної церкви. Архімандрит Смирагд убив варшавського митрополита Юрія. Вбивство відбулося на політичнім ґрунті, а власне на ґрунті ненормальних відносин в лоні православної церкви. Для уздоровлення цих відносин і упрaвильнення положення православної церкви, сойм повинен візвати уряд, щоб дозволив негайно скликати православний церковний собор для упорядкування питання православної церкви в межах держави“.

Підписали Васинчук, Підгірський і ин. від імени українського клюбу, а Тарашкевич і Баранов від імени білоруського.

Совітська Росія.

Бойова підготовка червоної армії.

Кореспондент Руспресса з Мінська повідомляє: Військові підготування большевик.в на польсько-совітському кордоні, хоч і істнують в дійсности, але ті повідомлення про їх, які були в пресі, являються в значній мірі збільшеними. Життя в Мінську і його окрузі йде цілком нормально — нормально, розуміється, в тих межах, в яких це можливо в державах совітів.

Розташовані в цьому районі червоноармейські частини виконують кордонну і гарнізонну службу. Більшого стягання резервів тепер не помічається. Червоноермейці кордонного корпусу істнують головним чином коштом пачкарів, які взяли на одкуп цілу нелегальну торговлю через кордон. Через те їх станови-

ще значно краще, ніж становище червоноармейців гарнізонних частин. Щоб правильно судити про становище совітської армії, треба виходити з стану тих частин, які прибули з центральної Росії. Спостереження над тими частинами, що прибули в минський район з глибини Росії, дозволяє зробити такі висновки: Загальне становище червоної армії зовсім не блискуче й не відповідає поширеним уявленням. По перше, чисельний склад червоної араії зведений до мінімума в наслідок фінансових міркувань. Щоб заховати це зменшення, большевики заховують всі утворені ними бойові одиниці. Але фактично піхотні полки червоної армії зведено до двох-баталіонного складу й часто бувають випадки, коли такий баталіон нараховує всього 350—400 жовнірів. Крім того в офіціяльні свої статистичні дані большевики під назвою червоноармейських частин включають також всі частини колишньої „трудової" армії, які фактично являються не військовими частинами, а лише ново-озброєними робочими командами. Чисельно червона армія зведена тепер до нечисленних частин. Навчання цих частин переводиться енергійно й дісціпліна підтримується сувора. Проте головна увага большевиків тепер звертається не стільки на червоноармійський, скільки на командний склад армії. Для червоних командирів улаштовується спеціяльні курси і лекції, де їх знайомлять з політичним становищем Европи і з військовим станом европейських держав. Служба в червоній армії перестала бути, як в перші роки громадянської війни привабливим привилеєм й обернулась в важкий обовязок. Большевики дійсно працюють над скріпленням червоної армії, але робота їх зводиться лише до заховання того, що було утворено ранійше.

Перегляд конституції совітської Росії.

Президією Центрального Комітету російських комуністів виділена особлива комісія під головуванням Смидовича, якій доручено до дня відчинення партійної конференції комуністів, 30 го марта 1923 року, розглянути записку Леніна, Томського, Рикова і Каменева про необхідність перегляду конституції совітської Росії. Ця записка має на увазі відступлення від теперішньої внутрішньої політики совітської влади й надання певних свобод населенню. Бухарином в комісію подана конст. записка, в якій автор рішучо повстає проти пропозиций Леніна, Рикова, Томського і Каменева. Бухарін покищо знаходитьск в меншости. Всі засідання комісії провадяться в великій таємниці.

РІЖНІ ВІСТИ.

Зпоза Збруча.

„Агенція Всходня" доносить: Совітська влада не тільки толерує, але й удержує узброєні банди, які рекрутуються переважно з Галичан. Ті банди називаються робітничі дружини", хоч узброєні в кріси й скорострілі, а уживається їх для нападів на „Східну Малопольщу". Недавно така ватага напала на Кудринці та Мельницю, намагаючись звільнити з тюрми двох арештованих „вивротофцуф". Прийшло до сутички з поліцією, двох учасників нападу було ранених і обидва вони померли в лічниці в Камянці Подільськім. Один з них Филипович був родом з Галича, а другий Гандзій з Буковини.

Чеський премієр міністрів про Закарпатську Україну.

Чеський премієр міністрів Швеґель в розмові із журналістами заявив: Партійна боротьба на Закарпатській Україні не дає змоги унормувати життя в тому краю, так само трудно перевести вибори. Чехословацький уряд хотів назначити ґубернатором Закарпатської України Українця, але це тільки зміцнилоб партійну боротьбу.

Чехословацький уряд осягнув немалий успіх у культурному розвитку Закарпатської України. Перед війною там було тільки 18 шкіл і то з мадярською мовою, а тепер там є 540 шкіл із карпаторуською викладовою мовою, 130 мадярських, 32 чеських, 14 галицько-українських і 8 жидівських. Земельну реформу вже частинно переведено і це поліпшило долю селянства. Чехословацький уряд приготовляє плян автономії для Закарп. України.

Промова папи.

Дня 11. лютого папа Пій XI. на зборах духовенства виголосив промову, в якій зазначив, що вповні годиться з політикою свого попередника Венедикта XV. в справі мандату Англії в Палестині і що Ватикан буде всіми силами допомогти Східним народам осягнути мир.

Важні наради в Льондоні.

До Льондону прибув Поанкаре, Муссоліні, Жспар і Тенніта і відвідали Бонар Лоуа. На днях відбудеться важна нарада в справі грецько-турецького конфлікту і Рурщини.

З Ірляндії.

В ірляндських церквах відчитано листи архиєпископів, в яких накликається нарід покінчити братовбивчу війну, припинити повстання і помиритись з Англією. В Дебліні виконано замах на друкарню, де друкувалися відозви ірляндського уряду про амнестію для повстанців. Друкарня вилетіла у воздух.

Справа Клайпеди.

Рада Амбасадорів на останньому засіданню вислухала звіту з Клайпеди. Із звіту виходить, що та справа вже провізорично вирішена.

Конфлікт між Анґлією і Єгиптом.

Уряд Єгипту подався до димісії, подаючи як причину факт, що Анґлія хоче змінити єгипетську конституцію. Між Єгиптом і Анґлією панує гостре напруження,

Замах на болгарського мін'стра.

Невідомий революціонер стрілив з револьвера до міністра Бакалова, який ішов з своєю дочкою вулицями Софії. Дочка легко поранена, міністр вийшов ціло. Виконавець замаху скрився невідомо куди.

Дописи з краю.

(Бранка, реєстрація, карні експедиції, господарка поліції й війська)

Татаринів. пов. Рудки.

Наше село як і сусідні села Колодруби, Підзвіринець, Повергів, Лівчиці, Монастирець віддавна живе від грізною опікою відомого в повіті іза катування та нелюдського знущання постерунку поліц. держ. в Підзвіринци (кошарки). Дня 5 XI. 1922 р. (день соймових виборів) і 24. І. 1923 р. додають ще одну картинку мартирольоґії нашого села, причім немало даються нашим людям в знаки таки свої людці як писар гром. Яцко Карабин та його манекін війт Сенишин. В сам день соймових виборів візвав писар Карабин людей до гром. дому і там оба з жандармом Тарнавским грозили людям, на випадок абстиненції від виборів, смертю, розстрілом, то що, та наказали всім під такою загрозою голосувати на вісімку. Колиж люде не хотіли йти до виборів, то їх ґонили прикладами підпиті жандарми: Тарнавскі, Токаж і Джуґай, причім побили в нелюдський спосіб Кирила Ганича, Стефана Беґена і ин. Ті самі операції переведено 5. XI. м. р. постерунковими з Підзвіринця в селах Колодруби, Підзвіринець, Лівчиці і Повергів, де побито людей до крови. Жертвою нелюдських знущань жандармів впали особливо оба брати Древняки Іван і Стефан і Микола Микитин з Колодруб, про що вже був допис в пресі та з приводу чого ведеться проти жандармів карне слідство в суді пов. в Комарні.

Колиж 23. І. ц. р. асентировані „охотники" Татаринова не прибули до Комарна, бо — мовляв — вони не „охотники", як се їм вписано в військових документах, 24. І. ц. р явились жандарми з Підзвіринця в асистенції 8—10 жовнірів 18. п. п. з карної експедиції і почали нагінку за новобранцями. Їх зразу не могли відшукати, тоді жандарми побили до крови їх родичів та свояків. І так побито: Івана і Катерину Бавут, Анну Купчак, Марину Андрушко, Нацьку Росяк, Марину Ганущак, Павла Гаталу, Євку Ганущак і Теклю Росяк, яка наслідком побиття поронила дитину, Михайла Мовуля звернено на землю і побито прикладом кріса. Серед тих нелюдських знущань визначивсь жандарм Токаж, (відомий ще з побиття селян в Монастирци в р. 1921) так, що на крик побитих людей прибіг переїзджаючий селом старшина з відділу карної експедиції і звернув остро жандармови увагу, що так бити не вільно. Побиті селяне дались вже оглянути лікареви і внесли до пов. суду в Комарні проти жандармів карні донесення. Не від річи згадати, що за численні побиття селян були жандарми з постерунку в Підзвіринци: Дутковскі, Мазур і Тарнавскі кілька разів судово карані до ч. спр. пов. суду в Комарні U 571/62, U 572/22, U 1066/22, U 1221/22. Крім цих справ ведено в пов. суді в Комарні карне слідство проти жандармів з Підзвіринець до ч. спр. U 1654/22, U 1682/22, U 1686/22 і U 1702/22.

Свій.

Тевсте, пов. Скалат.

Мущини роджені в 1900 і 1901 рр. подіставали картки покликання, як охотники 54 пол.

Коли поліція не могла їх силою забрати, бо було 30 Українців а 2 латинників, спроваджено 29. І. ц. р. військо. Коли не знайшли сина, били батька і так побили жовнярі Івана Борозного а командант поліції копав ногами під ребра. Капраль від піхоти бив Гриня Кушніра, американського підданого за те, що син сховався. Бито і арештовано Андрія Заверуху теж за сина. Бито також хлопців на постерунку поліції, а найбільше Матея Пригоду. Крик було чути на вулицю, де жовніри держали матір Матея, що хотіла дістатись до битого сина.

Підбереж (п. Долина).

В нашім селі вибори до сойму дня 5. XI. 1922 проминули спокійно, бо наші громадяне не брали в них участи. Вибори до сенату 12. XI. були троха голоснійші, бо 6 селян за намовою одного Німця зломили солідарність. Прочі громадяне так як до сойму, так і до сенату не брали жадної участи. Українці, котрі належали (лиш з примусу) до комісії виборчої, також не голосували. Дня 22. XII. відбулась бранка в Болехові двох річників 1900 і 1901. Відібрано 4. Три з них уже жонаті. Робили вони реклямації, але й до нині не полагоджені, бо як „ochotnik-i" можуть робити реклямації? Дня 22. січня 1923 мали рокувати, одначе ніхто не ставився. Дня 25. I. прийшли жандарми, але наші „ochotnik-i" втікли. В ночи з дня 1. на 2. лютого впало до села військо і жандарми. Обступили село і шукали по всіх хатах за „popisow-ими". Около 3. години полапали усіх. Вже мали відїздити, як оден з пійманих виховзся їм з рук і ховається. У нього жінка хора, а мати старушка. — *В. Л.*

Косівщина.

В перший день „добровільної" бранки, зарядженої польськими властями в Косівщині, не явився ніхто з покликаних. Тоді польська жандармерія почала арешти; під багнетами доставлювано „добровольців" під мірку. В слід за тим розіслано карні експедиції до Микитинець, де виловлювано „добровольців" по лісах, при чому на „покриття коштів" експедиції забрано в кожного з батьків по пів сотнара збіжа. В Хімчині виносила анальоґічна „контрибуція" по 1 сотнарі сіна і по 1000 марок на „свєнта" для жовнірів. Велика скількість новобранців помандрувала на Чехословаччину, решта зголосилась до „зеленої бриґади". Прим. в Москалівці на 26 асентерованих зловлено 7, решта в... зеленій бриґаді...

Студентські справи.

Надзвичайний Загальний Зїзд Центрального Українського Студентства.

В днях від 12. до 22. січня 1923 р. відбувалися Надзвичайні Загальні Зїзди 1) Центрального Союза Українського Студентства, 2) Централі Допомоги Українського Студентства.

Зїзд відбувся при повнім заступництві українських студентських організацій по ріжним краям, анальоґічно до минулорічного конґресу, хіба з тою ріжницею що „Основа" — Данціґ була заступлена, як нова організація та, що не була заступлена Академічна Громада в Загребі.

Надзвичайний Зїзд мав характер чисто діловий; на зїзді не було ніякої політичної дебати (яка забирала найбільше місця на минулорічному конґресі в Празі), бо установи, які скликували зїзд, були організаціями становими й професійними, покликаними до життя конґресом.

Цілею Надзвичайного Зїзду була ревізія пляну і метод ділання дотеперішних централь, а в слід за сим і реорґанізація їх. А саме конґрес, творячи дві централі, начеркнув своїми резолюціями, інструкціями і статутами програму теоретичної діяльности. Піврічна праця централь виказала деякі хиби попередньої програми. Тому програмово вислухано всіх звітів з місць і вислухано звіти з діяльности управ. Сконстатовано суть недомагань бувших централь головно в матеріяльних обставинах. Сконстатовано і те, що перед нашою централею широкі поля для діяльности і то як і серед внутрішнього студентського життя так і на зовні перед чужинцями. Стверджено рівнож і ту хибу, що студентство наше відірване від ширшої опіки громадянства є оставлене само собі і мусить нести величезний тягар як станової так і громадянської праці.

І тому, щоби на дальші літа студентство не почувало себе горожанином якоїсь окремої „республики", Надзв. Заг. Зїзд Централь положив трівку основу під нову Централю і то так, що вона має бути звеном в цілім ланцюху нашого всеукраїнського громадянського життя.

Представником Центрального Союза Українського Студентства з тимчасовим осідком в Празі на зверх являється президент.

До президії ще входить Заг. Секретар. Певний круг ділання означено відділам, на чолі яких стоїть голова (chef), котрому призначено до помочі трьох референтів. Таких відділів, кромі вже згаданого загального секретаріяту, є три. Перший відділ економічний. Голова економ. відділу є рівночасно з уряду віцепрезидентом. Другий відділ міжнародніх зносин. Третій відділ культурно суспільного виховання і видавництв. Керовництво цих всіх агенд доручено слідуючим особам:

Президент: Ґан Петро. Віцепрезидент і голова економіч. відді-

лу студ. Дяків Олекса. Референти екон. відділу: Роздобуваючий: Володимир Мартинець, Розпреділковий: Тютюник Микола, Діловод: Ільницький Іван. Відділ міжнародніх зносин: Голова: Тиміш Олесіюк, референт англосаксонських країв: Гнічак Степан. Референт романськ. країв: Мухин Михайло. Рефер. слав'янських і германських країв: Бей Федь.

Відділ культурно-суспільного виховання і видавництв. Голова: Летюків Аполінарій. Рефер. шкільного, позашкільного виховання: Курах Михайло. Референт тілесного виховання: Верезюк Петро. Референт видавництв і преси: Квіль Осип.

Загальний Секретаріят. Голова: Деркач Пилип. Секретар внутрішніх зносин: Стахура Роман, секретар для реґістр. евіденції і статистики: Приходько, секретар діловодства Коваленко Микола.

Ревізійна комісія. Голова: Масюкевич Микола, члени: Стахів Матвій, Росляк.

Мировий Суд: Голова Шишківський Степан, члени: Третяк Кость і Федьків Володимир.

Попри реорганізацію централь одним з найважнійших питань порядку дня Надзвич. Заг. Зїзду було питання нової економічної політики українського студентства. З численних звітів і дописів показалося, що могутні колись філянтропійні як студентські так і громадянські европейські, чи міжнародні установи нині будьто звивають свою діяльність до мінімума будьто припиняють її. Оказується, що міжнародній Червоний Хрест обмежується до чисто самаританської акції. „Ара" в Европі, кромі України і Росії, де панує голод, звиває свої аґенди. W. S. C. F. з кінцем адмін. року 1922 замкнув свій бюджет. Европейський допомоговий фонд ограничує свою діяльність лише до закладання і піддержування підприємств. У. М. С. А., яка в дійсності є головним акціонарем тогож самого Европ. допом. фонду, власної програми не має. Квакери і Нансен взагалі поза студентством голодуючих районів України і Росії — ніким иншим не інтересувалися. Місії Метоцистів моглиб дати дуже скупеньку допомогу, але за се хотять здобути „душу" для своєї науки.

Остання ще установа, а то: комісія інтелектуального виховання чи радше піддирання інтелектуальних сил при Союзі Народів має лише моральну піддору, а грошей не дасть. Так все повище вказує, що нині наше студентство мусить оглядатися на инші джерела допомоги. Наше студентство мусить поволи переходити до свідомости створення собі „самодопомоги". Нині наша суспільність мусить собі виробити поняття про вартість і значіння нашого студентства і мусить накинути собі рівнож новий плян економічної політики, щоб чим забезпечити у себе і університет і школи, і людей науки і студентство. І студентський Надзвичайний Загальний Зїзд начеркнув вже для себе сю програму і з нею виступить на днях перед наше громадянство.

На кінець треба згадати про дуже важливий момент вислідку праці Зїзду, а саме, що в склад нової управи війшло студентство всіх ідеольоґічних угрупувань, що скріпило значіння і повагу централі. Вся українська суспільність повинна врозуміти крок своїх молодших і найти шлях для зведення своїх рахунків під спільний знаменник.

Через Центральний Союз Українського Студентства іде шлях до скріплення і збогачення української науки і культури та виплекання з нинішньої нашої молоді людей науки і знання.

Тому українське громадянство, без огляду на ріжниці партій та внутрішні суперечки, повинно цікавитися працею Студентської Централі та в усьому йти їй на руку.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Викриття виновника замаху в Унґварі.

Прага. Поліція в Унґварі викрила виновника замаху, доконаного в жовтні ген. Кастель. Він був у зносинах з мадярськими аґітаторами в Міскольці. Головним виновником замаху був 23-літній Павло Прпак, його помічником 26-літній Кедебец. Оба разом із комуністом Влад. Орі приготовили шість бомб, з котрих дві вибухли.

Туреччина і Румунія.

Букарешт. Вчера мін. загран. справ Дука уладив прийняття в честь Ісмеда Паші. Турецька делеґація відїхала з Букарешту на турецькому кораблі, на котрім стрінулася з повновласником Кемаля Паші Ферідом Беєм.

Букарешт. Мін. загр. справ Дука мав довшу розмову з Ісмедом Пашею, в котрій ще раз порадив, щоби Туреччина витривала на примиримім становищи і вказав на погубні наслідки евент. поновлення военної акції. Ісмед Паша відповів, що між Туреччиною і Румунією немає зовсім причини до конфлікту, та що інтереси обох держав не є суперечні.

Поворот Ісмеда Паші.

Царгород. Ісмед Паша прибуде тут дня 13. ц. м.

Царгород. Мустафа Кемаль звернувся телеґрафічно до Аднана Бея, щоби повідомив Ісмеда Пашу, аби негайно прибув до Анґори.

Обсада Везель і Емеріх.

Віхень. „Н. фр. Пр." з Кобленції: 13. ц. м. о год. 8. рано обсаджено Везель і Емеріх.

Телеґр. комунікація між Парижем і Порурєм перервана.

Кольонія. Заграничні журналісти не могли вчера вислати телеграм, бо телеґрафічна комунікація між Парижем, Дісельдорфом і Моґунцією перервана наслідком саботажу.

Сутичка з французькими жандармами.

Гельзенкірхен. Нім. Аг. Поліція безпеченства задержала автомобіль, яким їхали два французькі жандарми. Наслідком цего прийшло до сутички. Ранені були обі жандарми й один поліцай.

Париж. „Еко д' Парі". Около 15 жовнірів німецької поліції безпеченства задержали зареквірований автомобіль, котрим їхали два французькі жандарми, під претекстом, що авто зле освітлене і почали пальбу. Два жовніри в обороні відповіли стрілами, але мусіли улягти переназі. Оден з німецьких поліцаїв убитий, двох ранених французьких жандармів перевезено до шпиталю.

„Культурна-просвітна праця в українській робітничій курінї в Берні".

Живійша та систематична культурно-просвітна праця серед стрілецтва цего куріня почалася з хвилею заложення тов. „Просвіта". Основано її заходом старшин, підстаршин і стрільців та членів Української Акад. Громади в Берні. Стрілецтво зрозуміло, як слід, вагу цеї інституції і з великим заінтересуванням бере живу участь в праці, наміченій товариством.

Заснований при товаристві курс для неграмотних, який ведуть члени Української Акад. Громади дає прекрасні успіхи. Стрільці, відчуваючи на кождім кроці свою безпомічність ізза неграмотности, мимо перемучення щоденною фізичною працею, радо беруть участь у вечірних курсах.

Для грамотних стрільців засновано за дозволом і допомогою чеських властей 5-місячний сільсько-господарський курс під проводом інж.-аґронома і інспектора Сільського Господар (із краю) п. Михайла Холевчука і членів Української Акад. Громади, які взяли на себе обовязки учителів.

Тов. „Просвіта" крім просвітної праці старається добре підготовленими публичними виступами популяризувати українську справу серед місцевого населення.

Щасливим виступом був Маланчин Вечір, устроєний заходом і коштами стрілецтва (14. січня не можна було ізза жалоби, яку наложила на себе українська еміґрація в Берні з приводу розстрілу наших юнаків-борців).

Вечерниці, в яких взяла участь ціла українська місцева кольонія і більше число Чехів, удалися надсподівано гарно і зробили добре. Гарне враження на чужинців зробило тактовне поведення нашого стрілецтва.

Цего вечера представляла ціла еміґрація одну українську родину, яка бодай цих кілька хвилин під враженням родинної мельодії призабула на тверду дійсність. Грала військова музика з табору Йозефів під проводом п. бул. Ф. Барана.

Більшу часть доходу в сумі 1370 кч. переслано на „Рідну Школу" а 130 кч. (81.000 мп.) на українських інвалідів у Львові.

Стрілецтво в так прикрих часах скитання не допускає до себе навіть тіни зневіри.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Подередне (34) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за три місця в статті „По той бік Збруча" та кінець новинки п. з. „Одна з розвіяних леґенд".

— **Вечір для вшанування О. Олеся в Станиславові.** Заходом драматичного кружка учеників української гімназії відбувся дня 6. ц. м. вечір для вшанування творчости О. Олеся. Вступне слово уч. Ісаїва і відчит уч. Скаліша про значіння Олеся в українській літературі, гарно і солідно оброблені, познакомили слухачів з творчістю Олеся, провідними думками його творів та його житєм. З поміж декламацій вибилися декл. уч. Хомина і уч. Левицької. В музичній частині почули ми три фортепянові соля: технічно гарно відігране Impromtu Райнгольда (уч. Гаванська), ніжний, настроєвий ноктюрн (Edur) Шопена і поважний, технічно і музикально трудний прелюд Рахманінова, відограний дуже старанно уч. Яновичем. Мецо-сопранове сольо уч. Повroutник (Олесь-Степовий) найкраще звучало у першій пісні; слідуючі дві хоч відспівані справно, випали слабше. Вечір мав одну хибу: не мав бадьорого настрою, який всеж таки пробивається з творів Олеся. Дивним видається, що у вечері не взяв участи гімназійний хор, хоч до творів Олеся повстало довольні гарних композиций. Вечір почався з одногодинним опізненням (мабуть ся хороба переходить вже і в нашу молодіж). На закінчення промовив до молодіжи проф. Кисілевський, котрий занявся уладженням свята.

— **Надзвичайні податки?** Польські почтові власти перемінюються поволи в скарбовий уряд і екзекують від сторін, котрим приходять листи по 100 мк. на zakup złota i srebra чи т. зв. skarb narodowy. Чи таке завдання почтової установи?

— **„Дотепи" п. Ґури.** Нам пишуть з Товмача: Товмацька читальня „Просвіти" уладила дня 21. м. м. в читальнянім домі забаву, на яку був дозвіл від маґістрату. З огляду на те, що польська військова влада зарядила у нас т. зв. „поліційну годину", після якої не вільно нікому показатися на вулицю, комітет рішив перетягнути забаву до рана. З того одначе скористав місцевий комендант майор Ґура, який в опівночі обсадив читальняний будинок і прогнавши усіх зі салі, виарештував мужчин та завів до військової команди. Там по списанню протоколу розпущено усіх домів. Запитуємо — в якій ціли уладжує п. Ґура того рода „дотепи"?

— **Гора пияцям.** Львівська міська антіалькоголічна комісія зредукувала на останньому свому засіданню число склепів уповноважнених до продажі алькоголів в замкнених посудах до 52. Від тепер буде у Львові 62 шинки і 52 склепи з алькоголем у фляшках.

— **Нова підвижка.** Від 15 лютого п. р. обовязуватиме нова 200 процентова підвижка почтової тарифи.

— **Поворот до старих богів.** З Гельсінгфорсу доносять, що в червоній армії має бути заведене назад вживання... нагайки.

— **Жінка амбасадором.** Про дипльоматичні спосібности жіноцтва мабуть ніхто ніколи не сумнівався, всеж таки щойно совіти поважилися дати офіціяльний вираз тому переконанню, займеновуючи представницею совітів у Христіянії — жінку.

— **Читальня „Просвіти" на Лячевої** улаштувала дня 10 лютого в салі „Огнища" аматорську виставу драми Тогобочного „Жидівка вихрестка". У виставі взяли участь пп. Марійка Лизунівна, Галя і Славка Чабарівни, Стефа Худяківна, Івась Белей, Мих. Шекета і Максим Тимків. Виконання драми доказало наглядно, що аматорські гуртки повинні задоволитися лекшими пєсами на 2—3 дії і не поривватись на тяжкі 5-актові драми. Мимо всіх зусиль і дбайливости режісера та поодиноких гарно виведених роль (Шекета, Белей Івась і Тимків) драма викликала слабше враження, як попередні вистави тогож аматорського гуртка.

— **Нова форма мистецького „натхнення".** Згідно з постановами закону про обовязкову цивільну службу, покликано усіх болгарських артистів до виконування творів мистецтва, залежно від спеціяльности кождого з осібна, в ціли утворення Музею мистецтва при „Дирекції Обовязкової цивільної служби". Підчас отворення цього музею виголосив болгарський міністер публичних робіт Бокалов промову, в якій підчеркнув користи, які принесе мистецька праця державі, яка протягом кількох літ прийде в посідання збірки мистецьких артистів. Міністер заявив, що спеціяльна комісія займеться вибором кращих творів для репродукції, які розішлеться по державних інституціях та закордонних консулятах, ради широкої пропаґанди болгарського мистецтва. Маючи за собою досвід століть, можемо з певною дозою скептизму трактувати оптимізм п. міністра що до „казьонного" підсичування творчого натхнення болгарських артистів.

— **Подяка п. О. Новаківському.** Управа Ради Народної Лічниці у Львові складає прилюдно подяку ВП. Олексі Новаківському арт. малярові за щедрий дар цінної картини в користь Товариства.

— Коляда в Товстім і Куті. Молодіж в Товстім і Куті заколядувала ц. р. на такі цілі: На акад. молодь 30.000, на прив. гімназію в Грималові 30.000 а на Рідну Школу 40.000.

— Узброєні банди. Нам пишуть з над Збруча: Цілий наш пограничний пас над Збручем стрівожений частими нападами таємничих банд. По дворах забирають коні. Послідний раз напали на Дзвинячку і забрали 13 коней, відтак напали на Михайлівку на монастир оо. Василіян, узброєні в кріси, револьвери і ручні гранати і по сильній перестрілці з поліцією, уступили за Збруч, забравши 9 коней. Жертв не було, бо гранати поліцай з кватири скоро відкинув і вони експльодували на дворі. Військо обсадило границю, але як банди в силі до 40 людей переходять Збруч і стійкових не бачать -- дивно!? Кількох польських жовнірів утікло за Збруч, забравши кріси, деки і з других жовнірів чоботи...

— Криза українського театру у Львові довела до того, що перед артистами станула дилема: або працювати виключно „для ідеї", відмовившись від всякої платні, — яка вже не дозволяє навіть голодувати! — або цілком покинути сцену та податися на посади писарів (що теж не легко!). Тому, що між теперішніми артистами нема Крезів і Набобів, а є лиш бідолахи, що живуть з місячної „гажі", то й виберуть вони мабуть це останнє й швидко розпращаються з львівською публикою. Та вірні своїй вдачі — хотять одійти весело, з сміхом — хоч би сміхом крізь сльози. Й тому на пращання лаштують Велику Театральну Реду ту, яка відбудеться 17. ц. м. у великій салі Музичного Інституту, та на яку просять усіх, кому хочеться бавитись і сміятися та хто не є байдужим акторським злидням!

— Смерть Вільгельма Рентґена. З Монахова доносять, що там помер на днях відкривець „лучів X", творець нової науки і методи лічення Вільгельм Рентґен в 78 році життя. В. Рентґен, без сумніву один з найкращих добродіїв людськости, родився 27. марта 1845 р. в Леннеп. Природознавство студіював в Цюріху, де й вибрав собі фізику як спеціяльність. В 27. р. життя габілітувався на штрасбурському університеті, де вже 1878 р. став звичайним професором. Від 1893 р. працює Рентґен в монахійському фізикальному інституті, до остає до смерти. 1895 р. був тим переломовим для модерної медицини моментом, коли то молодий і скромний монахійський фізик відкрив скромно собою названі „лучі X", які наука назвала відтак „лучами Рентґена". З ґрунту того епохального відкриття зродилася нова метода хірурґії, „Рентґенольоґія", що далеко іще не добігла до своїх остаточних можливостей.

— Народній театр.. Пополуднева вистава для шк. молоді. В четвер 15. ц. м. о годині 3. по полудни „Мартин Боруля", одна з найкращих комедій Карпенка Карого. — Усі місця в театрі для молодіжи шкільної по 500 мк.

— Справа архимандрита Смараґда. З Варшави доносять, що підчас суботнішних нарад православного синоду в Польщі ухвалено зняти священичий сан з убийника митрополита Юрія — Смараґда. Супроти того слідство в тій справі віддано військовій владі до дальшого поступування. Смараґд має станути перед наглим судом.

— Вп. Передплатників в Чехословаччині просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

— Килими глинянські гарні і не дорогі, гафти, шифони, нитки і и. поручає; сукні, біля зі смаком, совісно й дешево виконує Жіноча спілка „ТРУД", Львів, Ринок ч. 39. (вл. дім). XVI 1—10

— Лікем на байдужність, лінь і кириню є руханка. — „Сокіл-Батько". 1646 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ФІЛІЇ ТОВ „ПРОСВІТА" ІМ. М. ШАШКЕВИЧА У ЛЬВОВІ

відложені на день 19. лютого ц р. на год. 11-ту перед полуднем і відбудуться в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського „Народний Дім". 1—1

На поміч політичним вязням.

Комітет допомоги політичним вязням знову звертається з горячим зазивом до загалу громадянства поспішити з негайною помічю вязням, висилаючи датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок 10., або до тов. „Дністер" вул. Руська ч. 20. Всі засоби і фонди вичерпані, бо денне прохарчування вязнів, яких є у Львові ще постійно понад 150 осіб, коштує величезні суми. В останніх місяцях комітет прохарчовував велике число вязнів а саме: в жовтни денно пересічно 800—1000 осіб, місячний буджет за самі обіди: 3,500.000 мп., в листопаді 600—400 осіб, місячний буджет 3,800.000 мп., в грудні 400—200 осіб, місячний буджет 4,000 000 мп., в січни 150 осіб, місячний буджет 6,000.000 мп. На місяць лютий буджет винесе найменше 6,000.000 мп. Всі зібрані датки вже вичерпані — в касі нема гроша. Тому проситься поспішити з помічю шлючи датки від себе та збираючи від других. Всі бувші арештовані нехай поможуть товаришам, яким тепер прийшлось сидіти у вязниці. Хай родини, рідні села арештованих збирають датки в грошах і харчах. Харчі проситься доставляти просто до кухні в „Народнім Домі", Львів, вул. Рутовского ч. 22. I. Головно відчувається потреба бульби, ярини, товщів та круп. - За Комітет допомоги політичним вязням *д-р Степан Федак, о. Л. Куницький, А. Білецька.*

✝ Посмертні згадки.

Дмитро Бялий, стрілець УГА. помер 2. лютого 1923 у вязничнім заведенню Бриґідки у Львові в 25. році життя. Засуджений під замітом вбивства, доконаного пострілом на патрулі підчас українсько польської війни, на кару смерти, замінену в 15-літну вязницю. Вже від першої хвилі відбування кари занепав на здоровлю, а в 3. році тюрми страшна грудна недуга перетяла нитку йвго молодого життя. — Вічна Йому память.

Марія з Кушнірів Яцикова, жена банковою урядника, упокоїлася в Бозі дня 13. лютого ц. р. в 40-ім році життя. Похорони відбудуться в четвер дня 15. ц. м. о 3. год. з полудня з дому при вул. Театинській ч. 7. на Личаківське кладовище. 1689 1—1

Курс грошей.

Львів, дня 8. лютого 1923.

Доляри американські	42.200—42.500
„ „ (1 і 2-ки	41.800—42.100
Доляри канадійські	41.200—41.700
„ „ (1 і 2-ки	40.800—42.300
Марки німецькі	1·70—1·75
„ „ (сотки)	1·45—1·60
„ „ (дрібні)	1·25—1·50
Леі румунські	160·00—180·00
„ (дрібні)	150·00—170·00
Корони чеські	125·00—1250·00
„ (дрібні)	180·00—1230·00
Австрійські тис. нов. ем.	590·00—600·00
„ „ ст. ем.	3 350·00—3.400·00
„ сотки нов. ем.	55·00—60·00
„ 50 кор.	80·00—100·00
„ 20 кор.	26·35—26·00
„ 10 кор.	12·00—13·00
„ 1. і 2-ки	0·60—0·00
Рублі 5-сотки	390·00—420·00
„ сотки	390·00—420·00
„ 25-ки	100·00 110·00
„ дрібні	0·65—0·00
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00 1·00
Гривні	1·20—1·02
Франки французькі	2400·00—2200·00
Фунти стерлінгів	195.000·00 200.00·000
Франки швайцарські	7500·00—7800·00
Золото:	
20 кор.	195.000·00—200.000·00
20 франк.	175.000 00—180 000 00
20 марк. нім.	200.000·00—205.000·00
Фунти стерлінґи	72.000·00 72 200·00
10 рубл.	210.000·00—215.000 00
Доляри	15.500·00 15·6000·00
Срібло:	
Корони австр.	2.900·00—3.500·00
5 кор. австр.	4.800·00—6 000·00
Фльорени австр.	7.000 00—7.200 00
Рублі	11.800·00—12 000·00
Копійки	27·50—28·00
Доляри американські	10.500·00—11.000 00
„ „ полов. і ¼	9.800·00—9.900.00
Доляри канадійські	9.000 00 9.300·00
„ „ дрібні	8.500·00 8.700·00
Леі румунські	1.340·00—1.350·00

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Всякі заступства правні інтервенції та посередництва у Відни

веде, як і давнійше

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ

д-ра ЕВГЕНИЯ ЛЕВИЦЬКОГО

БЮРО І АДРЕСА КАНЦЕЛЯРІЇ:

1563 **WIEN VIII.,** 7—10

Josefstädterstrasse 73.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Четвер год. 3 по пол. для шкільної молодіжи „МАРТИН БОРУЛЯ" комедія в 5 діях Карпенка Карого, год. 7 вечер „ПРОДАНА НАРЕЧЕНА" опера в 3 діях Сметани.

Субота год. 9. Редута Театральна.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Дністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

На ремісничу промислову бурсу зложили 10 000 мп. Олександер і Олена з Радіїв Радзикевичі у Львові замісць повідомлень про своє вінчання яке відбулося дня 1. лютого ц. р. в церкві св. Юра. 1677 1—1

✝

З ЦІХАНОВСЬКИХ

КАТЕРИНА ЛИХОПАТЕРОВА

жена начальника складу стов. „ДОСТАВА" у Львові,

упокоїла по короткій недузі дня 13. с. м. в 25 році життя Похорони відбудуться в четвер. 15. с. м., о год. 2. по пол. з каплиці анатомії (при вул. Пекарській) на личаківське кладовище на які запрошує рідню і знакомих тяжким горем прибитий муж з дітьми.

Львів, 13 лютого 1923. 1674 1-1

Подяка.

Виділ „Народної Лічниці" у Львові складає щиру подяку Впов п. артистімалярови Олексі Новаківському за пожертвовання одної цінної картини на ціли „Лічниці".

Львів, 24. січня 1923.

О Левнтій Куницький, — голова.

Д-р Мирон Вахнянин, — секретар.

Д-р Сильвестер Дрималик, — директор. 1675 1—1

Ширіть наш часопис!

Дрібні оголошення.

РИТУНОВАНИЙ концпієнт з правом субституції пошукує посади. Ласкаві зголошення враз з условіями приймає: д-р Степан Шухевич, Львів Чарнецького 24. 1681 1—2

ЛЕКЦІЇ шукає богослов. Зголошення слати до Адміністрації під „Лекція". 1682 1—2

КОЖДИЙ Українець, особливо фаховець повинен бути членом Українського Будівельного Союза у Львові, ул. Оссолінських, 6. Уділи по 5.000 мп., вписове 100 мп. XVI0—10

СКЛАД нот Романовича 11, бічна Академічної площі висилає на провінцію найновіщі журнали. 1649 3—3

ОЖЕНИТЬСЯ державний урядник з панною або молодою вдовою до 25 літ, симпатичною, лагідної вдачі власительки урядженого мешкання, мають перевагу. Річ трактується поважно. На аноніми не відповідається. За дискрецію ручиться словом чести. Ласкаві зголошення евентуально з фотоґрафією до Адміністрації „Гром. Вістника" під Нарциз". 1661 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Адвокат д-р М. Бабюк

переніся з 1. січня 1923 **з Бусштина назад до Рогатина** і веде свою канцелярію в своїм домі (там де перед війною). 1683 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів читальні „Просвіти" в Замарстинові

відбудуться 18. ц. м. о год. 3 по полудни в салі читальні при вул. Львівській 56. 1687 1—1

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Господ.-молочарської Спілки"

стов. зареєстр. з обм. порукою

в РАКОВІ

відбудуться в неділю дня 25. лютого 1923 о год. 2-гій по полудни в льокали читальні „Просвіти" з слідуючим денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности Спілки.
3) Затвердження рахунків Загальними Зборами.
4) Зміна статута.
5) Вибір Надзірної Ради.
6) Вибір і затвердження Управи.
7) Внесення і запити.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

Іван Фрлів, голова. 1678 1—1 **Андрусь Марчук**, писар.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Інститута

„Руський Народній Дім" в Коломиї

відбудуться в Коломиї в неділю дня 25. лютого 1923, в салі „Народного Дому" о год. 3-ій по полудни з слідуючим порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт уступаючого Управляючого Совіта.
3) Звіт Ревізійної Комісії і уділення абсолюторії уступаючому Совітови.
4) Вибір нового Управляючого Совіта і Ревізійної Комісії.
5) Справа відреставрування дому.
6) Усталення висоти членської вкладки на р. 1923.
7) Внесення і запити.

Коли в означеному часі не явиться на Зборах скількість членів потрібна до правосильности нарад, відбудуться о годині 4-тій того самого дня, в тім самім місці і з тим самим порядком нарад другі Збори, які рішатимуть правосильно без огляду на число присутних членів.

1686 1—1 УПРАВЛЯЧИЙ СОВІТ.

Подяка.

Волею Всевишнього перенісся до вічности дня 3. лютого ц. р. о. Богдан Боднянський, почетний Крилошанин і професор учительського семінара у Львові. Не маючи можности особисто подякувати всім, котрі висказали нам своє співчуття в тім тяжкім нашім горю і причинилися до звеличання сумного обряду похоронного — складаємо цею дорогою сердечне „Спасибіг". Спеціяльно дякуємо Вп. о. інспекторови Дзеровичови за прегарну трогаючу пращальну бесіду і за зорґанізування походу школи і хору та всему хвальному учительському зборови, Впр. о. Мітратови Білецькому, Впр. о. пралатови Куницькому за відправу панахиди, Впр. о. кан. Пясецькому за провід в похоронах, Впр. о. Бачинському за чудову проповідь в церкві, Впр. о. ректорови Галущинському за позволення богословам співати Службу Божу. Дякуємо всім Крилошаничам і СС. Василліянкам за участь в похоронах а хорам пп. Богословів і учительського сем за пречудний спів в часі похоронів і Всім Тим, котрі так численно взяли участь в похоронах і тим вшанували память Покійного. Нехай Всім сторицею винагородить Всевишний за труди і за добрі серця.

Горем прибиті — жена Александра діти Стефан і Марія.

1676 1—1

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.